

‘Het hoofd koel, het hart warm’

Wanneer we op een stille zaterdagmiddag Pieter De Crem (promotie 1985) treffen in het gemeentehuis van Aalter, is de burgervader in zijn nopjes. Uit een bevraging van het Nieuwsblad blijkt zijn gemeente zowat de meest tevreden inwoners van Vlaanderen te hebben. Rekening houdend met het Leterme-effect is de kans bijgevolg groot dat Aalter de volgende jaren opnieuw oranje kleurt. In Romaneske een interview met een hyperactieve politicus, die naast burgemeester van Aalter ook fractieleider van de CD&V in het Nationale Parlement is.

Meneer De Crem, hoe bent u als romanist in de politiek terechtgekomen?

“Dat Romanisten in de politiek terechtkomen is helemaal niet zo uitzonderlijk. Louis Tobback, Annemie Neyts, Alain Vanderbiest en ook nog een aantal Waalse politici zijn allen romanisten. Het is tijdens mijn humaniora in het Sint-Jan Berchmanscollege in Brussel dat het idee om Romaanse te volgen gegroeid is. Men zei mij dat ik heel goed verhandelingen kon schrijven en ik had er ook een heel goede leraar Frans. De keuze was snel gemaakt, hoewel ik eigenlijk uit een familie van rechtenstudenten kwam. In het begin van de jaren tachtig toen ik mijn Romaanse studies startte, was het ook een andere tijd: de economie was er heel slecht aan toe en iedereen ging van de universiteitsbanken recht de werkloosheid in. Wij waren ook de eerste generatie romanisten die niet in het onderwijs belandden. De pensioneringsgolf was toen nog niet echt op gang gekomen in tegenstelling tot de jaren negentig. Wij waren de eerste generatie die in banken en in beroepsfederaties terechtgekomen zijn.”

Pieter De Crem: “Om eerlijk te zijn: ik heb een ziekelijke reflex. Ik zeg altijd dat Vlamingen die Romaanse hebben gedaan veel beter Frans kunnen schrijven dan Walen. Ik heb collega’s die mij komen vragen hoe ze bepaalde woorden schrijven. De kennis die we in Romaanse meekregen klonk op dat moment wel wat drammerig, maar het is me altijd bijgebleven.”

Wat lag u het best: literatuur of linguïstiek?

“Ik weet nog dat Christian De Paepe me tijdens de abiturientendagen waarschuwde dat Romaanse geen vertaler-tolk was, maar wel diepgaande studies over taal en literatuur. Ik was in de kandidaturen een echte literatuurman, maar door de bevruchting van de taalkunde in tweede kan werd het een echte eenheid. Tweede kan was voor mij het meest *Romaanse* jaar met onder andere de verdieping in de taalkunde in de cursussen van professor Van Hoecke. Het was zonder twijfel het moeilijkste maar ook het interessantste. Er was ook een gigantisch verschil in graviteit tussen de kandidaturen en de licenties. Eigenlijk kon je vanaf de eerste licentie eigen keuzes beginnen maken en zo je eigen programma bepalen. In mijn tijd kon je wel nog niet zoveel pikken uit andere richtingen zoals nu het geval is. Als je destijds niet De Tijd las of geïnteresseerd was in het economische gebeuren, zat je toch wel wat op een wat beperkte voor. Dat vond ik toentertijd een echt gemis. Ik heb uiteindelijk een thesis literatuur gemaakt bij professor Jordens, over *Epistolarité et égotisme dans ‘Car enfin je vous aime’ de Pierre Emmanuel*. In de nadagen van het overlijden van Simone de Beauvoir en Jean-Paul Sartre was er immers een golf van thesissen over hun ideeën op gang gekomen. Ik heb toen ik trouwde mijn thesis nog eens herlezen. Over het eerste deel was ik tamelijk tevreden, het tweede deel heeft de tand des tijds niet helemaal doorstaan (*lacht*).”

Uw collega Jean-Luc Dehaene zegt wel eens dat hij aan de universiteit niets geleerd heeft. Voor hem was de ‘universiteit van het leven’ belangrijker.

“Mijn studentenjaren waren een heel bewogen periode. Het was niet alleen de periode van de economische crisis maar ook van de kernraketten, waarbij de bevolking in twee verdeeld was met grote betogingen als gevolg. Er was ook heel wat sociale onrust in Leuven zodat er heel veel interessants gebeurde buiten de faculteit. Wat er ook van zij, ik heb altijd gezegd dat de vorming in Leuven onbetaalbaar is geweest en ik heb er de beste herinneringen aan. Na Romaanse ben ik naar de VUB in Brussel gegaan voor een licentie in Europees en Internationaal Recht, omdat ik mijn horizon toch wat wou verbreden. Na een ingangsexamen kon je als romanist toen nog via een extra licentie een rechtendiploma halen.”

Hoezeer speelt Romaanse nog een rol in uw huidige activiteiten?

“Om eerlijk te zijn: ik heb een ziekelijke reflex. Ik zeg altijd dat Vlamingen die Romaanse hebben gedaan veel beter Frans kunnen schrijven dan Walen. Ik heb collega’s die mij komen vragen hoe ze bepaalde woorden schrijven. De kennis die we in Romaanse meekregen klonk op dat moment wel wat drammerig maar het is me altijd bijgebleven. Ook word ik regelmatig uit mijn bed gebeld door Waalse radiozenders voor een reactie op één of ander nieuwsbericht, dus Romaanse heeft wel een belangrijke rol gespeeld.”

In hoeverre heeft u uw naam als een voordeel of een nadeel beschouwd?

“Ik was een rebel, zij het een propere rebel. Ik was actief bij de toenmalige CVP-jongeren, in de tijd dat de bonzen nog beefden voor de congressen van de jongeren. Mijn vader was ook wel actief in de lokale politiek maar hij had als jurist eveneens een heel actief bedrijfsleven bij een grote verzekeringsmaatschappij. Ik heb me nooit echt gezien als ‘zoon van’ en heb steeds geprobeerd mijn eigenheid te behouden. In de lokale politiek was dat in het begin wat moeilijk maar ondertussen is mijn vader ook al bijna vijftien jaar uit de actieve politiek. Ik ben

ook niet onmiddellijk in de politiek terechtgekomen: eerst heb ik in het KA van Eeklo gewerkt, daarna deed ik een stage bij de Europese Unie.”

Hoe bent u dan uiteindelijk in de politiek terechtgekomen?

“Mijn eerste contact met de nationale politiek was toen ik in Gent naar een spreekbeurt van toenmalig premier Wilfried Martens ging. Ik trad daar nogal in discussie met hem en hij zei op het einde: als ge zoveel ideeën hebt, zal ik wel 's contact met u opnemen. Ik zou in juni 1989 eigenlijk naar Canada vertrekken voor een job bij een consultancybedrijf, maar toen kwam er een telefoon van de kabinetschef van Martens, die een job voor mij had: ik moest de interne politieke agenda mee opvolgen. Het was een uiterst interessante periode: er was de derde staats hervorming die er nooit is gekomen, de grote Rwanda- en Congocrisissen, de Golfoorlog, het afzetten van Gorbatsjov ... ik maakte het van op de eerste rij mee. Op zo'n momenten leer je hoe heel grote mensen heel klein kunnen zijn.”

“Wat ik ook leerde bij Martens is dat het eenzaam vertoeven is aan de top. Een groot gevaar is ook dat de mensen rondom je eigenlijk een soort spiegel zijn en dat men moet opletten dat je geen voeling met de realiteit verliest. Het komt er op aan het hoofd koel te houden en het hart warm. Nadien heb ik kort bij Leo Delcroix gewerkt, ten tijde van de opschorting van de dienstplicht. Ik heb geholpen met de politieke vertaling van die boodschap. Daarna heb ik het politieke toneel even verlaten: ik was heel ongelukkig en we hadden net een zware verkiezingsnederlaag achter de rug. Ik vond dat ik te weinig steun kreeg om daar actief iets aan te doen. Heel onze generatie van CVP-jongeren op dat moment heeft op een paar enkelingen na afgehaakt. Ik ben toen bij een investeringsmaatschappij gaan werken.”

Hoe bent u dan alsnog in de politiek beland?

“Het waren de gemeenteraadsverkiezingen in 1994 die ervoor zorgden, het was in Aalter immers tijd voor een aflossing van de wacht. Er was nochtans een heel performant beleid maar er kwamen heel wat uitdagingen aan die men niet zag zitten. Mijn vader had toen al gezegd dat hij niet meer mee deed en wou plaats maken voor de jongeren. Men vond dat ik de lijst moest trekken maar ik had daar aanvankelijk niet echt zin. Uiteindelijk ben ik gezwicht op voorwaarde dat de jongeren van mijn generatie ook een mandaat konden opnemen. We hebben toen de verkiezingen gewonnen en ik werd burgemeester. Wat later kreeg ik een bericht dat Johan Van Hecke, de CVP-partijvoorzitter, me wou zien. Dan hoop je op het beste, maar vrees je het slechtste. Ik was toen vier of vijf maanden burgemeester. Hij zei ronduit dat hij me op de derde plaats voor de kamer wou. Ik heb erover gepiekerd omdat ik toen net burgemeester was en ook ging trouwen, maar ik heb het uiteindelijk toch gedaan. In de oppositie was het heel interessant om te functioneren in een machts partij die tot stilstand was gekomen. Later ben ik ook fractieleider geworden.”

Hoe ziet uw dagschema in de aanloop naar de verkiezingen eruit?

“Ik denk dat iedereen die aan politiek doet met een gecumuleerd mandaat, het redelijk druk heeft. Ik werk zo'n zeventig à tachtig uren per week, maar geen gemakker of geen gezaag. Zoals Tobback zegt: als je het niet graag doet, moet je maar iets anders doen. Mijn dagactiviteit is natuurlijk in het parlement, daarnaast is er ook de avondagenda, want als burgemeester is representatie belangrijk. Vandaag heb ik vier trouwfeesten, twee prijsuitreikingen en moet ik ook nog even langsgaan naar Rock Kiosk vanavond. Het is druk maar ik kan het in

principe heel goed beheersen. Mensen die het slachtoffer zijn van hun agenda, zijn volgens mij niet in staat om goed time management te doen. De zondag is heilig, hoewel hij toch al een beetje gedesacraliseerd is.”

U bent altijd heel rustig als u redevoeringen houdt in het parlement. Wat is uw geheim?

“Eén motto: ‘be yourself’. Als mensen twijfelen, is het omdat ze zichzelf niet zijn. Ik zie collega’s op televisie bij wie de angst in de ogen staat. In de politiek moet je authentiek zijn, de mensen hebben dat snel door. Als je spreekt moet dat uit het merg van je beenderen komen, de dag dat je dat niet meer kan, moet je een andere job zoeken.”

Voor welke collega’s heeft u het meeste respect?

“Voor collega’s die hun werk goed doen in de commissies en hun dossiers terdege voorbereiden. Daar haal je helaas de schijnwerpers niet mee. Voor burgemeesters of schepenen heb ik ook heel veel respect omdat zij de eerste buffers zijn naar de bevolking toe. Heel vaak als er maatregelen genomen worden op nationaal vlak moeten zij dit communiceren. Ik heb ook bewondering voor mensen die als ze aan de top staan met veel gemak een stap terug kunnen zetten, zonder dat ze chagrijnerig worden. Ik denk hierbij aan Herman Van Rompuy en Tony Van Parys die dat schitterend gedaan hebben in onze fractie.”

Leest u nog veel als romanist in uw vrije tijd?

“Ik moet professioneel heel veel lezen, dit weekend zal ik bijvoorbeeld de ‘Vlaamse Regionale Indicatoren’ doornemen. Echte literatuur is vooral voor tijdens de vakantie. Binnen de Romaanse literatuur is het mooiste boek voor mij ‘Le rouge et le noir’ van Stendhal. Wereldlijke en geestelijk macht tegenover elkaar, een thema en een boek van en voor alle tijden. Het is heel gedateerd maar toch brandend actueel.”

Slotvraag: wat is volgens u de zin van het leven?

“Het leven heeft geen zin als men achteraf niet kan zeggen: hij heeft toch zijn best gedaan. Of iemand nu veel of weinig gaven heeft, hij moet verdorie zijn best doen. Ik heb verleden week op een trouwmis toevallig de parabel van de talenten gehoord. Wel, dat is waar het hem om gaat.”

Dominique Soetaert